

Nationella minoriteter

Rapport regleringsbrev 2015

Kommunikationsavdelningen/Produktionsavdelningen
Annika Nordgren/Johanna Fawkner

Datum 2016-01-19
Dok.bet. PID145060
Version 1.0
Dnr/Ref. VER 2015-180

Innehåll

Sammanfattning	3
Uppdraget	3
Metod för att utveckla former för dialog och inflytande	3
Metoder för dialog.....	3
Myndighetssamarbete	3
Webbenkät	4
Workshop med minoritetsgrupperna.....	4
Genomförda och planerade åtgärder	5
Frekvens	5
Deltagare	5
Innehåll.....	5
Återrapportering	6
Plan för samråd 2016	6

Sammanfattning

Pensionsmyndigheten har under 2015 etablerat kontakter med de fem nationella minoriteterna, samer, sverigefinnar, tornedalingar, romer och judar. Syftet har varit att hitta en dialogform som möjliggör att stärka de nationella minoriteternas inflytande och förbättra myndighetens bemötande och information gentemot minoritetsgrupperna. Under 2015 har Pensionsmyndigheten tillsammans med Skatteverket, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen tagit fram en modell för dialog. Arbetet har skett i samverkan med minoritetsgrupperna. Resultatet visar att den önskade dialogformen är samråd, vilka planeras att genomföras med start under 2016 enligt framtagen plan.

Uppdraget

Pensionsmyndigheten ska under året i dialog med de fem nationella minoriteterna utveckla och pröva former för i första hand inflytande i enlighet med 5 § lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Pensionsmyndigheten ska redovisa uppdraget inklusive genomförda och planerade åtgärder för att stärka de nationella minoriteternas inflytande. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet, med kopia till Kulturdepartementet) senast den 1 februari 2016.

Metod för att utveckla former för dialog och inflytande

Metoder för dialog

Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget har tillsammans huvudansvaret för att samordna och följa upp hur Sveriges minoritetspolitik genomförs. De driver nätverket ”Myndighetssamverkan nationella minoriteter” där Pensionsmyndigheten och 16 andra myndigheter bjudits in för att få kunskap och erfarenhetsutbyte kring hur myndigheterna förslagsvis bör arbeta med dialoger i form av samråd tillsammans med de fem nationella minoriteterna.

Viktiga lärdomar från nätverket är att samråd är resurskrävande och att minoriteternas representanter ofta arbetar ideellt under sin fritid och därför önskar att myndigheter samordnar sig för att underlätta för minoritetsgruppernas delaktighet. Om möjlighet finns önskas att samråd sker på orter som förenklar för minoritetgrupperna att vara delaktiga. Det är också viktigt att samråden leds av en oberoende person som varken representerar myndigheterna eller minoriteterna samt att processen och dokumentationen är transparent och kan följas av alla parter.

Myndighetssamarbete

Pensionsmyndigheten tog initiativ till ett myndighetssamarbete och tog kontakt med Försäkringskassan och Skatteverket som hade fått liknande uppdrag. Senare har även Arbetsförmedlingen anslutit sig till myndighetssamarbetet.

Det främsta skälet till myndighetssamarbetet är att det underlättar möjligheten till deltagande för minoritetsgrupperna om dialogerna är samordnade, vilket även är en kostnadseffektiv lösning för myndigheterna. De fyra myndigheterna har dessutom

liknande uppdrag och vi kan därför dra nytta av varandras erfarenheter i tillämpningen av 5 § lagen (2009:724) om nationella minoriteterna och minoritetsspråk.

Webbenkät

För att fånga in minoritetgruppernas synpunkter skickades en webbenkät till ett tjugotal företrädare för organisationer inom minoritetsgrupperna. Där besvarades frågor om intresset för dialog, vilka frågeområden de är intresserade av att samråda kring, hur och var de vill ha samråd samt vilket språk de vill genomföra dialogen på.

Enkäten besvarades av totalt åtta företrädare med representation från samtliga fem nationella minoriteter. Respondenterna som företräder tornedalingar, romer och sverigefinnar önskade samråd. Respondenterna från samer och judar ville inte ha samråd. Det var delvis motstridiga uppgifter som inte överensstämde med de önskemål om samråd som myndigheterna tagit del av i tidigare samtal med samerna. På grund av otydligheten bjöds alla organisationer som listas hos länsstyrelsen och www.minoritet.se in till varsitt fysiskt möte för att fånga in önskemål och behov kring samråd.

Workshop med minoritetsgrupperna

En extern konsult anlätades som en oberoende moderator för workshoparna. Myndigheterna planerade upplägget för workshoparna tillsammans med konsulten. Upplägget stämde av med länsstyrelsen innan vi skickade ut inbjudningar till workshopar för respektive minoritetsgrupp. Syftet med workshoparna var att fånga in respektive minoritets önskemål om hur de vill föra dialog med myndigheterna.

Frågorna som diskuterades under workshoparna:

- Allmänna förväntningar på dagens möte?
- Varför ska vi ha dialog och vad är förväntningar på ett dialog mellan myndigheter och urfolk eller minoritetsgrupper?
- Vilka spelregler ska gälla i dialogen?
- Vad är era tankar och önskemål kring former för dialog?
Hur ska deltagarna förbereda sig?
- Vad är era tankar och önskemål kring vem som deltar?
- Vad är era tankar och önskemål kring frekvens för dialogen, det vill säga hur ofta bör vi ha dialog?
- Vad är era tankar och önskemål kring uppföljning?
- Vad är era tankar och önskemål kring innehåll på?

Workshoparna genomfördes under oktober och november. Det var en workshop per minoritetsgrupp och mötena hölls dagtid eller kvällstid beroende på minoriteternas önskemål. De genomfördes i Kiruna, Luleå och Stockholm enligt önskemål från minoriteterna.

Genomförda och planerade åtgärder

Pensionsmyndigheten har genomfört fem workshopar tillsammans med Skatteverket, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen i syfte att tillsammans med de nationella minoritetsgrupperna komma fram till hur en dialog på bästa sätt bör ske för att möjliggöra ett ökat inflytande för minoritetsgrupperna gällande språk och bemötandefrågor. Sammankomsterna uppfattades generellt som ett positivt initiativ då minoriteterna redan från start fick möjlighet att påverka form och innehåll.

Efter dialogerna med de nationella minoritetsgrupperna, där Pensionsmyndigheten tagit del av deras respektive önskemål kring hur ett ökat inflytande skulle kunna genomföras, har ett förslag utarbetats för att gå önskemålen till mötes.

Pensionsmyndighetens förslag till åtgärder inbegriper fortsatt myndighetssamverkan med Skatteverket, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Samverkansformerna är överenskomna myndigheterna emellan. Förslaget går ut på att arrangera gemensamma samrådsmöten med minoritetsgrupperna.

Frekvens

Samråd föreslås en gång per år för samer, tornedalingar och sverigefinnar och två gånger per år för romer. Den judiska minoriteten har avböjt ett fortsatt deltagande med anledning av att de inte uppfattar sig ha behov av dialog och ökat inflytande gentemot myndigheterna. Den judiska minoriteten välkomnas att höra av sig om behov eller önskemål uppstår. Likaså erbjuder det judiska centralrådet myndigheterna att kontakta dem för kunskapsutbyte om så önskas.

Deltagare

Från myndigheterna föreslås en representant per myndighet. Antalet kan dock variera beroende på om ämnet kräver deltagande av en särskild kompetens, exempelvis en specialist inom ett ärendeslag eller beslutsfattare.

De samverkande myndigheterna beräknar ett deltagande om cirka två deltagare per organisation/förening inom varje minoritetsgrupp vilket bör säkra att antalet representanter från minoritetsgrupperna inte understiger antalet myndighetsrepresentanter.

Inbjudan kommer att ske enligt länsstyrelsens förteckning över organisationer, vilka företräder minoriteter som är beviljade statsbidrag, samt till Sametinget.

Samråden kommer att ske på varierande orter utifrån önskemål, exempelvis har Stockholm, Kiruna, Gällivare, Malmö och Göteborg angetts som önskemål.

Innehåll

Samråden kommer att behandla språk och bemötandefrågor enligt tillämpning av 5 § lagen (2009:724). Avgränsningen är viktigt för att dialogerna ska resultera i konkreta utvecklingsinsatser som stärker minoriteternas inflytande där det är möjligt.

Minoriteterna ska ha möjlighet att påverka agendan i god tid före samrådet. Agendan formuleras sedan gemensamt av myndigheterna som ansvarar för inbjudan, dokumentation och återkoppling.

Återrapportering

Samråden kommer inte att vara ett beslutande forum, ordinarie beslutsvägar råder för de förslag som uppkommit under samråden.

Minnesanteckningar från samråden skickas för påsyn till samtliga inbjudna. Stående punkter på agendan är myndigheternas återrapportering från föregående möte.

Plan för samråd 2016

Nationella minoritetsgrupper	Tid	Plats
Samer	Vecka 10-11	Kiruna
Sverigefinnar	Vecka 10-11	Stockholm
Tornedalingar	Vecka 10-11	Gällivare
Romer	Vecka 10-11 Vecka 40-41	Stockholm Malmö eller Göteborg
Judar	-----	-----